

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА 51-ТО
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

13 35
Стефан

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал. 1 от ПОДНС внасяме законопроект за изменение и допълнение на Закона за енергетиката с мотиви към него и предварителна оценка на въздействието, съгласно методологията – приложение към Правилник за организацията и дейността на Народното събрание.

Молим, законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване съгласно установения ред.

ВНОСИТЕЛИ:

Иван Тодоров Кочаринков

Йордан Христов Тодоров

Даниел Станиславов Прожанов

Илиан Валентинов Гурев

Миря Лихайковска Лихайковска

Соня Анастасова

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЕНЕРГЕТИКАТА
Обн. ДВ. бр.107 от 9 Декември 2003г., изм. ДВ. бр.18 от 5 Март 2004г., изм. ДВ. бр.18 от 25 Февруари 2005г., изм. ДВ. бр.95 от 29 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.65 от 11 Август 2006г., изм. ДВ. бр.74 от 8 Септември 2006г., изм. ДВ. бр.49 от 19 Юни 2007г., изм. ДВ. бр.55 от 6 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.59 от 20 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.36 от 4 Април 2008г., изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г., изм. ДВ. бр.98 от 14 Ноември 2008г., изм. ДВ. бр.35 от 12 Май 2009г., изм. ДВ. бр.41 от 2 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.54 от 16 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.97 от 10 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.35 от 3 Май 2011г., изм. ДВ. бр.47 от 21 Юни 2011г., изм. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.54 от 17 Юли 2012г., изм. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., доп. ДВ. бр.20 от 28 Февруари 2013г., доп. ДВ. бр.23 от 8 Март 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.59 от 5 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г., изм. ДВ. бр.14 от 20 Февруари 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.17 от 6 Март 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.35 от 15 Май 2015г., доп. ДВ. бр.48 от 27 Юни 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.56 от 24 Юли 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.42 от 3 Юни 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.47 от 21 Юни 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.105 от 30 Декември 2016г., доп. ДВ. бр.51 от 27 Юни 2017г., изм. ДВ. бр.58 от 18 Юли 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.102 от 22 Декември 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.103 от 28 Декември 2017г., изм. ДВ. бр.7 от 19 Януари 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.38 от 8 Май 2018г., изм. ДВ. бр.57 от 10 Юли 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.64 от 3 Август 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.77 от 18 Септември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.83 от 9 Октомври 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.91 от 2 Ноември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.103 от 13 Декември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.17 от 26 Февруари 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.41 от 21 Май 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.79 от 8 Октомври 2019г., доп. ДВ. бр.25 от 20 Март 2020г., доп. ДВ. бр.38 от 24 Април 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.57 от 26 Юни 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.9 от 2 Февруари 2021г., изм. и доп. ДВ. бр.21 от 12 Март 2021г., изм. и доп. ДВ. бр.8 от 28 Януари 2022г., изм. и доп. ДВ. бр.9 от 1 Февруари 2022г., изм. ДВ. бр.99 от 13 Декември 2022г., изм. ДВ. бр.102 от 23 Декември 2022г., изм. и доп. ДВ. бр.11 от 2 Февруари 2023г., доп. ДВ. бр.82 от 29 Септември 2023г., изм. ДВ. бр.84 от 6 Октомври 2023г., изм. и доп. ДВ. бр.86 от 13 Октомври 2023г., изм. и доп. ДВ. бр.96 от 17 Ноември 2023г., изм. и доп. ДВ. бр.16 от 23 Февруари 2024г., изм. ДВ. бр.27 от 29 Март 2024г., изм. и доп. ДВ. бр.39 от 1 Май 2024г.

§ 1. Чл. 30а се отменя.

§ 2. В Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката (обн. ДВ. бр. 96 от 2023 г., изм. и доп. ДВ. бр. 39 от 2024 г.) в Преходни и заключителни разпоредби се правят следните изменения:

1. § 51 се отменя;
2. В § 53 думите „2025“ се заменят с „2035“;
3. § 54 се отменя;
4. В § 55 думите „2025“ се заменят с „2035“;
5. В § 60 думите „2025“ се заменят с „2035“;
6. В § 61 думите „2025“ се заменят с „2035“;
7. В § 62 думите „2025“ се заменят с „2035“;
8. В § 66, т.1 думите „2025“ се заменят с „2035“;

§ 3. В Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката (обн. ДВ. бр. 39 от 2024 г.) в заключителни разпоредби се правят следните изменения:

1. В § 11 думите „2025“ се заменят с „2035“;

§ 4. До 2035 г., ежегодно в срок до 30 април, дружествата в сектор „Електроенергетика“ подават заявление до Комисията за утвърждаване на цени за всеки регулаторен период.

§ 5. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

ВНОСИТЕЛИ:

Николай Тодоров Коцариков

Морган Христов Тодоров

Даниел Станислав Прудан

Димитър Валентинов Горев

Искър Михайлов Михайлов

Сорго Анел

МОТИВИ

Либерализацията на пазара на електрическа енергия на дребно чрез извеждането на битовите крайни потребители на свободния електроенергиен пазар е предпоставка за ценови шок, според редица експертни мнения. Нагледен пример за негативните ефекти наблюдаваме в последните години от либерализирания пазар на едро, който постави бизнеса в изключително тежко финансово състояние, което неизбежно доведе до ръст на цените на редица стоки и услуги. Считаме, че предвид условията на ускорени инфлационни процеси, в които се намира страната ни, нестабилните енергийни пазари и високите цени на енергоносителите, заложените реформи на пазара на електрическа енергия на дребно са крайно неуместни и биха довели до тежки социални проблеми поради невъзможността на битовите потребители да се адаптират към новите условия и ще ги постави в условията на трайна бедност. Именно затова настоящото предложение цели не само да отложи с 10 години извеждането на битовите крайни потребители на електроенергия на свободния пазар, което би предоставило допълнително време за създаване на актуална стратегия за устойчиво енергийно развитие, както и прецизиране на критериите за енергийно бедни и механизмите за защитата им, но и извеждането им да се случи само и единствено в условията на дългосрочна и устойчива пазарна стабилност с изравнени цени на свободен и регулиран пазар. Това ще гарантира, че битовите потребители ще понесат само и единствено ползите от свободния електроенергиен пазар.

С предложените от Възраждане промени се предвижда Общественият доставчик да продължи да осигурява електроенергия за регулирания пазар до постигане на заложените условия, което ще гарантира сигурност на доставките и предвидимост на цените за крайните потребители. Това е ключово за защита на интересите на домакинствата и за минимизиране на риска от недостиг или ценови скокове, като в същото време потребителите, които желаят да излязат на свободния пазар, ще запазят правото си да го направят.

Запазването на регулиран пазар за по - дълъг срок е ключово и за финансовото стабилизиране на Крайните снабдители, които изпитваха сериозна ликвидна криза поради ред причини. Основните са допълнително възникналите разходи в следствие от високите цени на електрическата енергия на пазарен сегмент „Ден-напред“ и фактът, че са дружества от една Група с мрежови оператор и търговец на свободен пазар. Това изисква допълнителен оборотен капитал на цялата Група за закупуване на електрическа енергия за покриване на технологичен разход и потреблението на клиенти на свободен пазар. Непрекъснатите промени на срока за изкарване на битовите потребители на свободен пазар с по няколко месеца, само влошава финансовата им стабилност, защото не могат правилно да планират своя бизнес.

Без съмнение от време за финансово стабилизиране имат и всички енергийни дружества от групата на Българския енергиен холдинг и Фонд Сигурност на електроенергийната система (ФСЕС), които през последните 3 години бяха финансово обезкървени. От тях бяха източени почти 6 милиарда лева, които бяха насочени към държавния бюджет с цел да бъдат запълнени дефицитите, причинени от безотговорното управление на държавните финанси от Асен Василев. В резултат на всичко това във ФСЕС се отвори дефицит в размер на 450 милиона лева, който продължава да се увеличава. В същото време, друго дружество от групата на БЕХ е декапитализирано и на практика е в технически фалит. Булгаргаз, Общественият доставчик на природен газ, губи пазарен

дъл, купува природен газ на високи цени и после го продава на по-ниски, а клиентите намаляват заради по-добрите условия на конкурентите. Резултатът от всичко това е, че приходите на компанията се топят с почти 60%, като дружеството завършва първото полугодие на 2024 г. с чиста загуба 258 млн. лв. (при 36 млн. лв. за същия период на м.г.). Това е увеличение на отрицателния финансов резултат с цели 611%. Разбира се до голяма степен тежкото финансово състояние, в което изпадна дружеството се дължи на това, че то губи по близо милион лева всеки ден и ще ги губи до 2035 г. от неизползвания резервиран капацитет по договора с турската държавна газова компания "Боташ". Този договор беше сключен по време на служебния кабинет на Гълъб Донеv, от бившия служебен министър на енергетиката Росен Христов и настоящия служебен министър на енергетиката Владимир Малинов. Развалянето на този договор би струвало на България над 4 млрд. лева.

В допълнение към всичко написано по-горе, считаме, че една от целите, които осмислят съществуването на свободен енергиен пазар е възможността потребителите да оптимизират разходите си за закупуване на електрическа енергия, като оптимизират потреблението си на дневна и седмична база. Това става като изместят потреблението си от часовете и дните от седмицата с по-високи клирингови цени към часове и дни от седмицата с по-ниски клирингови цени. В общия случай това има още едно благоприятно отражение поради зависимостта на клиринговите цени и клиринговите количества за всеки период на доставка, а именно че кривата на потребление на цялата национална електроенергийна система се изправя и става по-лесно за електроенергийния системен оператор да балансира тази крива при по-ниски разходи за балансирането ѝ. В тази връзка оптимизиране на разходите за закупуване на електроенергия и балансиране и полза от излизането на битовите крайни потребители на свободен пазар може да има само при наличието на инсталирани интелигентни средства за търговско измерване, съответно възможност за отчет за всеки сетълмент период, който към момента е утвърден от електроенергийния системен оператор на 15 минути. Такива интелигентни средства за търговско измерване можем да очакваме да бъдат инсталирани на битовите потребители най-рано в следващите 10 години. Липсата на инсталирани интелигентни средства за търговско измерване и в следствие на това липсата на стимул потребителите да се стремят да консумират електрическа енергия в най-евтините часови диапазони от денонощието и седмицата, би имало точно обратния ефект върху пазара и електроенергийната система и само би увеличило разходите на всички участници по веригата, които разходи ще бъдат начислени по един или друг начин на битовите крайни потребители.

С оглед гореизложеното, с настоящия ЗИД предлагаме либерализацията на пазара на електрическа енергия за българските домакинства да бъде отложена с 10 години до 2035 г. включително.

ВНОСИТЕЛИ:

Костадин Тодоров Костадинов
Морган Христов Тодоров
Даниел Станиславов Тръфанов
Виниър Валентинов Гурев
Мисирь Михайлов Михайлов
Сорко Павел

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

1. Основания за законодателната инициатива:

Основната причина за предложението е да се избегнат внезапни ценови шокове и сериозни социални последици от преждевременната либерализация на пазара на електроенергия за битови потребители. Либерализацията на пазара на едро вече показва значителни негативи, като високи разходи за бизнеса и инфлационен натиск върху цените на стоките и услугите. В условия на икономическа нестабилност, висок ръст на инфлацията и нестабилни цени на енергоресурсите, отлагането на пълната либерализация за битови потребители е необходимо, за да се предпазят домакинствата от резки увеличения на разходите за електроенергия и да се даде време за структуриране на ефективни защитни механизми.

2. Заинтересовани групи:

Заинтересованите групи включват:

- **Битови потребители** – пряко засегнати от всяка промяна в цените на електроенергията, особено уязвимите и енергийно бедни домакинства.
- **Бизнес и индустриални потребители** – въпреки че те вече оперират на либерализиран пазар, стабилността на общия пазар на електроенергия се отразява върху тях.
- **Доставчици на електроенергия и мрежови оператори** – ще трябва да се адаптират към по-дълъг преходен период, поддържайки едновременно регулирани и свободни цени.
- **Държавни органи и регулатори** – Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) и Министерството на енергетиката, които трябва да следят и управляват процеса на плавен преход и защита на потребителите.

3. Анализ на разходи и ползи:

- **Разходи:** Законопроектът ще изисква удължена регулаторна подкрепа за домакинствата, както и евентуални субсидии или мерки за социално подпомагане на енергийно бедните. Поставянето на изискване за инсталиране на интелигентни измервателни уреди ще наложи разходи както за мрежовите оператори, така и за регулаторите, които трябва да контролират процеса.
- **Ползи:** Най-големият принос е предпазването на домакинствата от внезапни скокове в сметките за електроенергия и социално напрежение. Освен това, предоставянето на време за структуриране на мерки за енергийно бедните ще осигури по-добра защита на уязвимите домакинства. Поетапното въвеждане на либерализация ще позволи на потребителите и доставчиците да се адаптират по-лесно към новата пазарна среда.

4. Административна тежест и структурни промени:

- **Административна тежест:** КЕВР ще има ангажимент да продължи регулирането

на цените за битови потребители, докато не се постигнат поставените условия. Това означава допълнителна административна тежест за контрол и мониторинг на ценовите нива на пазара, за да се избегнат отклонения от 15% между регулираните и свободните цени.

- **Структурни промени:** Не се предвиждат значителни промени в структурата на енергийния пазар, но ще се изискват координирани действия между Министерството на енергетиката, КЕВР и мрежовите оператори за внедряване на интелигентните измервателни уреди.

5. Въздействие върху нормативната уредба:

Законопроектът изисква изменение на Закона за енергетиката, което да включва новите срокове и изисквания за либерализация на пазара за битови потребители. Това може да изисква допълнителни подзаконовни нормативни актове и инструкции за прилагане на новите правила. Регулациите за интелигентните измервателни уреди ще трябва да бъдат конкретизирани, както и механизмите за защита на енергийно бедните потребители.

6. Равно третиране от държавата и балансирано демографско развитие:

Отлагането на либерализацията и плавното преминаване към свободния пазар ще спомогнат за по-равномерно разпределение на финансовото натоварване върху потребителите, независимо от доходите им, и ще защитят най-уязвимите групи. По този начин ще се избегне рискът от енергийна бедност, който може да бъде особено тежък в икономически по-слабите региони на страната. Това ще подпомогне балансираното демографско развитие, тъй като ще ограничи миграцията на хора от икономически затруднени райони, където по-високите разходи за енергия биха могли да окажат по-силно негативно въздействие.

ВНОСИТЕЛИ:

Костадин Тодоров Костадинов
Йордан Христов Тодоров
Даниел Станислав Тодоров
Виктор Валентинов Тодоров
Искра Михайлова Михайлова
Цолго Ангел